

PUBLICAȚIILE PERIODICE – SURSE INDISPENSABILE DE INFORMARE ȘI FORMARE

Adella CUCU, *bibliotecar principal*
Angela HĂBĂȘESCU, *bibliotecar principal,*
serviciul Comunicarea Colecțiilor

Publicațiile periodice sînt „instituțiile sociale ale științei” și realizează funcții importante de difuzare a informațiilor, de recunoaștere a creației științifice a autorilor. Revistele care apar mult mai repede decît cărțile constituie o oportunitate științifică solidă pentru cercetare.

Biblioteca deține circa 3 174 de titluri de reviste în 150 170 de exemplare. Anual sînt achiziționate circa 480 titluri de reviste și ziare editate în Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Franța, SUA. Colecția de publicații periodice face parte din fondul de bază, fiind destinată exclusiv împrumutului în condițiile sălilor de lectură, unde cititorii au acces direct la ele. Pentru a ușura căutările în sălile de lectură în care se află revistele de după anul 2000, acestea sînt ordonate atît alfabetic, cît și pe domenii, iar ziarele - după limbi și, la fel, în ordinea alfabetică.

Informația despre publicațiile în serie este asigurată prin intermediul diferitelor instrumente de informare, tradiționale și electronice: catalogul on-line, catalogul alfabetic public tradițional.

O oportunitate avantajoasă pentru toți utilizatorii este și opțiunea *Publicații periodice de pe site-ul Bibliotecii* (<http://libruniv.usb.md/>), astfel se pot obține informații despre toate titlurile de reviste și ziare disponibile.

Sălile de lectură sînt specializate pe domenii de știință și oferă posibilitatea de a consulta de rînd cu cărțile și cele mai reprezentative documente în serie.

Sala de lectură Nr. 1 Științe Socioumanistice și Economice asigură accesul liber la circa 316 titluri în 12 328 de exemplare de publicații în serie (260 titluri de reviste: 176 - în limba română, 66 - în limba rusă, și 18 titluri în alte limbi; 56 titluri de ziare: 33 - în limba română, 23 - în limba rusă) din următoarele domenii: economie, drept, management, geografie, istorie.

În sala de lectură Nr. 2 Științe Filologice sînt puse la dispoziția utilizatorilor 214 titluri în 8 144 de exemplare de publicații în serie din domeniile: filologie, știință, cultură și artă (162 titluri de reviste dintre care 109 - în limba română, 26 - în limba rusă, 27 - în limba ucraineană; 52 titluri de ziare; 40 - în limba română, 8 - în limba rusă, 4 - în limba ucraineană). Sala deține și publicațiile subvenționate de Institutul Cultural Român, ediții care sînt expuse în acces direct și pot fi consultate de toți

doritorii (*Limba română* - revistă de știință și cultură, *SEMN* - revistă literară, *Destin Românesc* - revistă de cultură și istorie, *Sud-Est Cultural* - revistă de artă, cultură și civilizație, *CLIPA* - revistă de cultură și creație literară a tinerei generații, *LETTRE INTERNATIONALE* Ediția română).

Sala de lectură Nr. 3 Științe Reale, Naturale, Ecologie, Pedagogie, Psihologie, Artă deține o colecție bogată de 380 de titluri în circa 6 600 de exemplare de publicații în serie din domeniile: pedagogie, psihologie, asistență socială, științe reale, științe naturale, medicină, tehnică, agricultură, artă, sport etc. (333 de titluri de reviste dintre care 180 - în limba română, 127 - în limba rusă, 26 în alte limbi și 47 de titluri de ziare, respectiv, 19 - în limba română, 28 - în limba rusă). Tot aici mai pot fi consultate: *Buletinul Oficial de Proprietate Industrială* și *Intellectus* însoțit de suplimentele *AGEPI info*, *AGEPI consultă*, *Bursa invențiilor* din colecția **Biblioteca AGEPI**, deschisă în anul 2007.

Sala de lectură Nr. 4 Limbi și Literaturi străine oferă spre consultare 681 de titluri în 14 408 exemplare de publicații în serie în limbi străine (655 de titluri de reviste dintre care 319 - în engleză, 155 - în franceză, 50 - în germană, 31 în alte limbi; 24 titluri de ziare dintre care 7 - în germană, 6 - în engleză, 5 - în franceză, precum și 6 - în alte limbi). 60% din titlurile existente în această sală provin din donații. Grație The Journal Donation (JDP), Biblioteca posedă 120 de titluri de reviste (26 curente) în 3 524 de exemplare în limba engleză, apărute la cele mai prestigioase edituri din SUA din domeniile: filozofie, psihologie, sociologie, economie, drept, muzicologie, istorie și filologie. Aceste reviste sînt un suport serios în procesul de cercetare științifică.

Prin intermediul sălilor de lectură utilizatorii au posibilitatea de a consulta orice publicație periodică din colecția de carte rară, care se păstrează în Serviciul Organizarea și Conservarea colecțiilor. Printre cele mai vechi publicații periodice găsim: *Convorbiri literare* (1884-1941), *Viața românească*: Rev. literară și științifică, Iași (1912-1940), *Revista istorică română* (1931, 1944), *Boabe de grâu*: Rev. de cultură (1931-1934), *Христианское чтение* (1838), *Странникъ*: Духовный учебно-лит. Журн (1870), *Bulletin linguistique*, Paris (1933-1935). O colecție demnă de menționat este *Revista Fundațiilor Regale*: rev. lunară de lit., artă și cultură generală, București (1934-1941, 1945-1947).

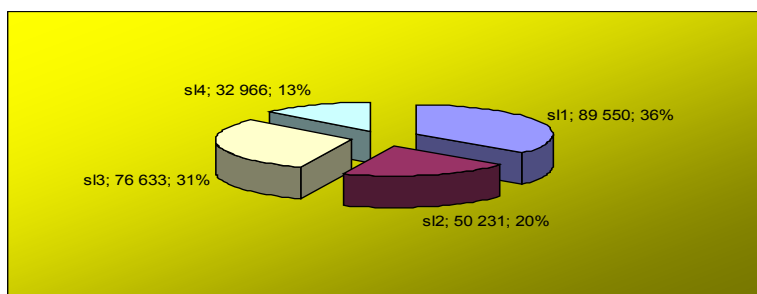
Cele mai valoroase colecții de publicații în serie, pe care a reușit să le aboneze Biblioteca și care își păstrează o anumită continuitate temporală sînt: *Viața românească* (1980-2010), *Magazin istoric* (1971-2010), *Revista de psihologie* (1956-2008), *Revista de pedagogie* (1959-2006), *Limba română* (1953-2008), *Studii și cercetări lingvistice* (1950-2002), *Revista istorică* (1936-2009), *Вокруг света* (1955-2010), *Вопросы психологии* (1955-2010), *Дружба народов* (1947-2003), *Новый мир* (1945 - 2010), *Вопросы философии* (1947-2003), *Народное образование* (1957-2009), *Начальная школа* (1960-2010), *Наука и жизнь* (1961-2010), *Математика в школе* (1949-2010), *Радио* (1963-2010), *Русский язык в школе* (1949-2010), *Applied Linguistics* - Oxford (1994-2010), *Deutsch als Fremdsprache*: Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Deutschunterrichts für Ausländer. - Leipzig (1964-1990, 1995-2000) ș.a.

Conform datelor statistice, se poate spune că cele mai solicitate reviste sînt cele din domeniile drept, istorie, politologie, economie. Iată doar cîteva titluri: *Dreptul*, *Revista de filosofie*, *Revista națională de drept* = Национальный правовой журнал, *Legea și viața*, *Revista de istorie*, *Dosarele istoriei*, *Revista muzeelor*, *Revista arhivelor*; *Tribuna economică*, *Studii economice*; *Economica*, *Вопросы экономики*, *Polis*.

Urmează în acest top al solicitărilor revistele de sociologie, psihologie, lingvistică, literatură și cultură: *Revista română de sociologie*, *Revista de cercetări sociale*, *Sociologie românească*, *Revista de psihologie*, *Revista de psihologie organizațională*, *Convorbiri literare*, *Viața românească*, *Secolul 20/21*, *Studii și cercetări lingvistice*, *Limba și literatura*, *Limba română*.

Din numărul total de documente (1 054 746) consultate / împrumutate în sălile de lectură în 2009, 36% le revin publicațiilor în serie din sala de lectură nr. 1 **Științe Socioumanistice și Economice**.

Consultarea publicațiilor periodice variază puțin de la an la an: în 2009 au fost consultate/ împrumutate – 1 054 746 de documente, din care 76% (805 366) cărți / 24 % (249 380) publicații periodice; în 2008 – 1 091 405 total documente consultate/împrumutate: 76% (830 329) cărți / 24 % (261 076) publicații periodice.

Tabelul care urmează ilustrează utilizarea publicațiilor periodice pe parcursul a doi ani de activitate în sălile de lectură.

	2009					2008				
	Total împrumuturi	cărți	%	Publ. în serie	%	Total împrumuturi	cărți	%	Publ. în serie	%
s1	319 596	230 046	72	89 550	28	325 469	228 869	70	96 600	30
s2	241 512	191 281	79	50 231	21	241 512	189 895	79	51 617	21
s3	286 083	209 450	73	76 633	27	295 540	215 835	73	79 705	27
s4	207 555	174 589	84	32 966	16	228 884	195 730	86	33 154	14,4
total	1 054 746	805 366	76	249 380	24	1 091 405	830 329	76	261 076	24

Promovarea / valorificarea potențialului documentar al colecțiilor de publicații periodice și extinderea accesului la informație în bibliotecă se realizează planificat, printr-un șir de activități privind comunicarea a colecțiilor.

Forma cea mai eficientă rămîne a fi organizarea diverselor **expoziții: achiziții noi** organizate în conformitate cu fluxul de documente noi. Sînt expuse titlurile noi și edițiile periodice curente; **aniversări** – sînt evidențiate atît cele mai valoroase publicații care își mențin statutul neperisabil pe parcursul a mai multor decenii, precum și publicațiile periodice din secolul trecut, care nu se mai editează, dar constituie un suport informațional de documentare (de exemplu: *80 de ani de la apariția primului număr al revistei Moldova literară* (numele ulterioare "Nistru", "Basarabia"), *Viața Basarabiei* - 75 de ani de la apariție, *Literatorul* -130 de ani de la apariția la București, *Dacia Literară* - 170 de ani de la apariția la Iași, *Viața Românească* - 105 ani de la apariția la Iași a revistei literare și științifice, *România Literară* -155 de ani de la apariția la Iași etc.); **tematice** (de exemplu: *Citește revista Știința Agricolă*, *Revistele de cultură* -nuclee ale vieții intelectuale (la care au fost expuse opt reviste de cultură ce apar în R. Moldova: **Contrafort, Sud-Est, Basarabia, Viața Basarabiei, Literatura și arta, Limba română, Revista de lingvistică și teorie literară și Semn**), *Cronici ale timpului*. Multe dintre publicațiile prezentate la aceste expoziții au avut un rol important în popularizarea cuvîntului scris, a valorilor culturale și spirituale, devenind repere pentru cultura și literatura noastră, pentru viața politică, socială, economică. *Revista Fundațiilor Regale, Dacia literară, Tribuna*, în scopul suscitării interesului cititorilor față de revistele literar-artistice în diferite limbi *Clipa, Oglinda Literară, Иностранная литература, Новый мир, Роман-газета, Роман-журнал XXI век, Speak Out, Geo, Elle* ș.a. sînt organizate expoziții *Invitații la lectură*. Anual, sînt realizate: **Lunarul presei; reviste informativ-bibliografice**, studiul necesităților de informare și instruire ale utilizatorilor: sondaje, anchete tematice *Cititorul și Presa, Publicațiile în serie în procesul de studii și cercetare* etc.

Este ținută o evidență strictă a publicațiilor periodice împrumutate/consultate și sînt examinate minuțios motivele solicitărilor scăzute ale unor publicații.

La ședințele de instruire în cadrul programului de dezvoltare profesională a devenit o tradiție prezentarea colecțiilor de publicații periodice. De exemplu, *Infrastructura publicațiilor periodice la domeniul Filologie, Drept, Economie* etc.

În procesul promovării imaginii bibliotecii și a colecțiilor un rol deosebit au articolele semnate de colaboratorii bibliotecii în revistele de specialitate: *Confluente bibliologice* (revistă de biblioteconomie și științelor informării, ce se editează din anul 2005): **Revista Fundațiilor Regale – o publicație de o largă rezonanță; O panoramă a revistelor literar-artistice** etc.

Informatizarea are un impact pozitiv asupra patrimoniului bibliotecii (colecții de documente) și a modului acestuia de a circula, asupra proceselor operaționale (toate activitățile de bibliotecă), asupra managementului de bibliotecă și asupra consumatorilor de informație.

În perioada 2-15 mai 2010, în sălile de lectură au fost distribuite 100 de chestionare privind evaluarea consistenței colecției publicațiilor periodice și

frecvența utilizării lor de către studenți și cadrele didactice de la toate facultățile. Chestionarul conținea 8 întrebări: unele cu variante de răspuns deja formulate, la care utilizatorul urma să indice varianta adecvată, la alte urma să-și expună părerea.

La prima întrebare *Cît de frecvent consultați: presa tradițională / presa on-line* utilizatorii au răspuns în felul următor: 37 la sută din numărul celor chestionați consultă zilnic presa tradițională; 30 la sută – după necesitate; 35 la sută consultă zilnic presa on-line, alteori - 19 la sută, după necesitate - 40 la sută și doar 6 respondenți au răspuns că nu lecturează presa on-line. Analizînd aceste răspunsuri, observăm că presa on-line este solicitată în aceeași măsură.

Din totalul răspunsurilor la întrebarea a doua *În ce scopuri recurgeți la consultarea publicațiilor periodice (reviste, ziare, anuare, anale?* am aflat că: 28 % recurg la consultarea publicațiilor periodice numai pentru informare, 35% - numai pentru studiu, 4% (cadrele didactice și masteranzii) le utilizează doar pentru cercetare, 13% - pentru informare și studiu, 9% / pentru informare și cercetare.

La întrebarea *În ce limbi consultați reviste și ziare de specialitate?* 84% din utilizatorii au răspuns că își doresc să consulte periodicele de specialitate și în limba română și în limba rusă, precum și în limbi străine: în engleză – 24%, în franceză – 12%, în germană - 6%. Astfel, 32 la sută din respondenți consultă publicații periodice numai în limba română, 16 la sută - numai în limba rusă, 3 la sută – doar în ucraineană.

Cele mai utilizate titluri:

În sala de lectură Nr. 1 **Științe Socioumanistice și Economice** cele mai solicitate titluri sînt: *Business Class, Capital, Contabilitate și audit = Бухгалтерский учет и аудит, Dreptul, Dreptul muncii = Трудовое право, Economica, Legea și viața, Revista de filosofie, Revista națională de drept = Национальный правовой журнал, Аргументы и факты, GEO : Непознанный мир : Земля, География в школе;* în sala de lectură Nr. 2 **Științe filologice:** *Contrafort, Convorbiri literare, Dacia literară, Perspective, Limba română, Limba și literatura română, Literatura și arta, Семн, Литература в школе, Иностранная литература, Русская речь, Русский язык в школе, Филологические науки* . În sala de lectură Nr. 3 **Științe Reale, Naturale, Ecologie, Pedagogie, Psihologie, Artă** cititorii preferă mai ales următoarele publicații: *Alunelul, „a” MIC, Computer World, Computer science journal of Moldova, Didactica Pro, Făclia, Mediul ambiant, Natura, Noi, Psihologia, Revista de pedagogie, Revista învățămîntului preșcolar, Tribuna învățămîntului, Univers Pedagogic, Univers Pedagogic Pro, Viața ta, Вопросы психологии, Воспитание школьников, Мир ПК, Начальная школа, Педагогика, Школьные технологии;* în sala de lectură Nr. 4 **Documente în Limbi străine** cele mai solicitate reviste sînt: *Die Zeit : magazin, Der Spiegel, Digest, Le Figaro Magazine, Le Francais dans le monde, Forum, Reader`s Digest, Speak out, Иностранные языки в школе.* Toate aceste reviste sînt cunoscute prin valoarea lor informațională și culturală.

Întrebarea a patra suna astfel: *Care sînt sursele de informare despre ziarele și revistele deținute în Biblioteca noastră?* Majoritatea respondenților - 53 %- au indicat că sursa principală este bibliotecarul, o alta, nu mai puțin importantă, este catalogul electronic, așa consideră 50 la sută din cei chestionați, pe poziția a treia în acest top

se situează profesorul, care reușește să-i informeze pe 41 la sută din studenți, pentru 35 la sută este suficientă bibliografia cursului fără publicații periodice, 36 la sută nu ignoră în acest sens expozițiile, catalogului pe fișe îi revin - 16 la sută, revistelor bibliografice - 11 la sută, iar opțiunea *Publicații periodice de pe site-ul Bibliotecii* - este preferată de 8 la sută din utilizatorii chestionați.

La întrebarea: *Ce reviste științifice și ziare nu ați găsit în Bibliotecă și, după părerea Dvs, ar trebui neapărat să le conțină colecția respectivă?* 97 la sută din cei chestionați au răspuns că sînt satisfăcuți de numărul, varietatea și valoarea publicațiilor periodice, că au găsit întotdeauna tot ce au căutat și doar 3 la sută n-au dorit să răspundă.

Răspunsurile la întrebarea *Cum apreciați calitatea și cantitatea presei periodice din Biblioteca noastră?* au variat în felul următor: 48 la sută consideră că este foarte bună și aduc următoarele argumente: colecția de publicații periodice conține multe titluri interesante, în care sînt de găsit materiale necesare unui viitor specialist, ele acoperă în mare măsură necesitățile solicitate, Biblioteca dispune de toate titlurile necesare pentru studiu și cercetare; 42 la sută consideră că este bună și numai 10% o califică drept potrivită, menționînd că unele titluri ar trebui să fie în 2-3 ex., mai ales cele de specialitate

Ce tip de suporturi informaționale preferați/utilizați în procesul de cercetare: 40 la sută din cei chestionați au răspuns că utilizează în aceeași măsură și publicații seriale tipărite și INTERNETUL. Răspunsurile la chestionarul dat ne-au permis să stabilim raportul dintre utilizarea resurselor electronice și a celor pe suport tradițional: 28 la sută dintre subiecți au indicat că utilizează numai resursele electronice (INTERNETUL și alte baze de date). Conform opiniilor respondenților principalele avantaje ale acestor surse sînt: actualitatea, veridicitatea, originalitatea informației, plenitudinea, diversitatea resurselor informaționale, spectrul larg de chei și de căi de acces, organizarea optimă a informației, operativitatea selectării și descărcării, o foarte mare parte a articolelor de reviste sînt disponibile on-line, sursele electronice răspund multor probleme cu care se confruntă serialele tradiționale: viteza în furnizarea informațiilor, disponibilitatea în timp sau spațiu, facilități de căutare; obținerea rapidă a informației din toate domeniile-informațiile pot fi transferate pe alte suporturi pentru o lectură și analiză ulterioară; Internetul - că este mai actual, este mult mai accesibil, mai practic și mai eficient etc.; 27 la sută au optat pentru publicațiile periodice tradiționale, pentru că le consideră surse credibile de informație, mai ușor pot fi consultate, sînt accesibile pentru descărcare, sînt întotdeauna disponibile, pot concomitent compara mai multe surse odată etc., etc., CD/DVD - 5 la sută (ei au motivat că nu întotdeauna poți găsi informația actuală). Unii utilizatori au menționat că publicațiile în serie contribuie la formarea opiniei, le influențează dezvoltarea gândirii, creativității etc.

Ce surse electronice utilizați? Unii respondenți au indicat că utilizează mai multe surse electronice, în dependență de necesitate, dar cel mai mult este preferat INTERNETUL - 92 % (pentru că oferă posibilități multiple de regăsire a informației), EBSCO - 31%, Juristul - 13 la sută, Bazele de date ale Biroului de informare a Consiliului Europei - 10 %, Bazele de date ale Băncii Mondiale - 9 %, Bazele de date NATO - 7

%, Bazele de date ONU- 4%.

Analiza răspunsurilor la acest chestionar ne-a ajutat să obținem o viziune panoramică asupra colecțiilor de publicații periodice, care, după părerea utilizatorilor, sînt variate, calitative și suficiente pentru procesul de studiu și cercetare în Universitatea noastră. Rezultatele studiului au demonstrat încă o dată că publicațiile seriale (tradiționale/on-line) constituie un segment important al colecției Bibliotecii și sînt foarte utile în procesul de formare a viitorilor specialiști.

În concluzie, vom susține că publicațiile periodice atît cele tipărite, cît și cele electronice sînt și vor rămîne surse indispensabile de informare și formare a utilizatorilor. Se explică aceasta prin faptul că presa, fiind o componentă valoroasă, a fost și este implicată mereu în ilustrarea și dezvoltarea diverselor domenii ale existenței sociale, politice, economice, culturale etc.

Bibliografie consultată:

1. **Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți:** *Raport de activitate 2009*. Coord. E. Harconița. Red. L. Mihaluța, E. Stratan. Bălți, 2009.
2. **Buluță, Gheorghe.** Periodice și cărți. In: *Biblioteca: rev. de bibliologie și șt. Informării*, 2005, nr 12, p. 382-383;
3. **Constantin, Letiția.** Revista Bibliotecii Naționale a României, 10 ani de la apariție - evaluarea unui parcurs. In: *Revista Bibliotecii Naționale*, 2004, nr 2, p. 13-72;
4. **Dorofti, Valentina, Gorincioi, Daniela.** Analiza împrumutului la edițiile periodice pentru anul 2009. In : *BiblioPolis: rev.de biblioteconomie și științe ale informării*, 2010, nr 1, p. 25-28
5. **Susarenco, Ala.** Dezvoltarea colecțiilor bibliotecii universitare: probleme, realizări, proiecte. În: *Magazin bibliologic*, 2001, nr 3, p. 63-67.

